

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Сучасні дослідження показують, що проектні технології відіграють важливу роль у навчанні, підвищуючи мотивацію, розвиваючи пізнавальний інтерес, творчі здібності та здатність самостійно вчитися. У статті розкривається сутність, зміст і структура проектних технологій, особливості їх використання у навчальному процесі, умови їх застосування, переваги та складнощі їх використання у навчанні іноземних мов та обґрунтовується доцільність їх застосування у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: "метод проектів", проектна технологія, проектна діяльність, інформаційні технології.

Розвиток суспільства сучасності у багатьох аспектах залежить від розвитку освіти. Майбутнє ринку праці, майбутнє економіки будь-якої держави, її політичного становища і її положення стосовно цілої низки галузей залежить від якості освіти випускників вищих навчальних закладів. Стає зрозумілим, що заради майбутнього будь-яка країна, що розвивається, має докласти всіх можливих зусиль до формування новітніх підходів у навчанні. Це особливо актуально для України – молодій державі, яка виходить на світовий ринок і має витримувати конкуренцію країн з віковими традиціями. Беручи також до уваги участь України в Болонському процесі, необхідно зазначити, що зміни мають бути внесені в освітню систему щодо багатьох аспектів. Особливо це стосується інноваційних технологій і методик навчання.

Проектна технологія є однією з інноваційних технологій навчання і виховання, яка поєднує теоретичні знання та їх практичне застосування для розв'язання конкретних життєвих чи професійних проблем.

Питання проектних технологій висвітлювалися такими зарубіжними авторами, як: Д. Дьюї, Д. Жак, У. Кілпатрик, Є. Коллінгс, Д. Фрід та іншими. В російській педагогіці закономірності педагогічного проектування вивчають І. Н. Бухтіярова, В. В. Гузєєв, Т. Ф. Левін, О. С. Полат та інші. Теоретичні й концептуальні положення проектної технології в українській педагогіці досліджують Н. В. Борисова, Т. В. Качеровська, О. Е. Коваленко, О. М. Пехота, Г. М. Романова, С. О. Сисоєва та інші.

Разом із цим, застосування проектних технологій у вищих навчальних закладах ще потребує додаткових спеціальних досліджень. Отже, тема статті є актуальною, а її мета – розкрити сутність проектних технологій та умов їх ефективного застосування у підготовці майбутніх перекладачів.

У сучасній педагогіці "метод проектів" розглядають як спосіб організації самостійної діяльності студентів, спрямований на вирішення завдань навчального процесу, що інтегрує в собі проблемний підхід, групові методи, рефлексивні, презентаційні, дослідницькі, пошукові й інші методики (Н. Ю. Пахомова); як спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином (Є. С. Полат). Під проектним навчанням студентів розуміють технологію активної самостійної пізнавальної діяльності, яка орієнтована на творчу самореалізацію особистості студента і спрямована на підвищення його професійної підготовки у вищому навчальному закладі (І. С. Сергєєв). Робота над проектом є практикою особистісно-орієнтованого навчання у процесі конкретної праці учня або студента на основі його вільного вибору та з урахуванням його інтересів. У свідомості студента це має такий вигляд: "Все, що я пізнаю, я знаю, для чого мені потрібно і де я можу ці знання застосувати".

В основу методу проектів покладена ідея, що відображає сутність поняття "проект", його прагматичну спрямованість на результат, який отримано при вирішенні тієї чи іншої практично чи теоретично значущої проблеми. Головним є те, що цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб домогтися такого результату, необхідно вміти самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, використовуючи для цього знання з різних галузей, прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів розв'язання проблеми, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки [4, с. 120-121]. Метод проектів (проектна технологія) надає кожному учаснику навчально-виховного процесу можливість розвивати власні пізнавальні інтереси, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

Беручи участь у проектній діяльності, студент проходить через стадії *планування, аналізу, синтезу й активної діяльності*, що допомагає йому розвиватися як духовно, так і професійно. Працюючи над проектом, він має змогу проявити свою індивідуальність, а також співвіднести свій вибір з розмаїттям

способів виконання тієї чи іншої задачі. Через проектну діяльність активуються самореалізація, усвідомлення своїх можливостей, вирішення власної проблематики, створення власного способу дій, організація навчального семіотичного простору. Взагалі, завдяки проектній діяльності, змінюється тип взаємодії між викладачем і студентом, яка переходить у форму партнерства.

До переваг проектних технологій також залучимо можливість широкого використання новітніх інформаційних технологій, без яких неможливо навіть припустити ефективність сучасної освіти, адже ми живемо у вік інформаційного суспільства. З розвитком технологій давно відійшла в минуле ідея набуття освіти один раз і назавжди. Тепер освіта є безперервною, що вимагає від висококваліфікованого фахівця прагнення й уміння постійно збагачувати свій запас знань через самоосвіту, через використання Інтернету та інформаційних технологій. Це визначається як пізнавальна самостійність – ще одна риса, яку допомагають розвинути проектні технології. Інформаційні технології використовуються в рамках проектних технологій насамперед для інформаційного пошуку у процесі виконання проекту. Це допомагає студентам навчитися знаходити необхідну інформацію, аналізувати її, реферувати і презентувати.

Підсумовуючи викладене, можемо зробити висновок, що проектні технології допомагають розвиватися студентів *свідомо і підсвідомо*. До підсвідомого можна віднести закріплення навички самостійного вибору, творчих здібностей, формування відчуття відповідальності і незалежності, бажання самоствердитися, встановлення мотивації, визначення кола власних інтересів, сприяння розвитку впевненості в собі. До свідомого відноситься набуття певних компетенцій, окрім комунікативних, – аналіз інформації, презентація проекту, осмислений вибір інструментів вирішення проблеми, встановлення та формування відносини з партнерами і викладачем на більш демократичних засадах та ін.

Універсальність проектних технологій полягає в тому, що вони не обмежуються ніякими дисциплінами і можуть використовуватися для будь-яких спеціальностей, будь-якого віку, на всіх рівнях організації освітньої системи та у викладанні всіх дисциплін, включаючи навчання іноземних мов.

Важливо розуміти, що поняття проекту є доволі містким, і його не слід плутати з інтерактивними методами, такими як обговорення, дискусії, презентації, брейнстормінги, кейси, дебати та ін. Проект, як правило, складається з декількох етапів, а інтерактивні методи можуть виступати на тому чи іншому етапі як інструменти виконання проекту. Це можна розглядати як ще одну перевагу проектних технологій, тому що вони дозволяють залучати різноманітний інтерактивний інструментарій, таким чином ще більше стимулюючи розвиток комунікативних умінь студентів.

До складнощів використання проектних технологій (саме складнощів, тому що недоліками їх назвати можна лише в тому випадку, якщо викладач не здатен їх подолати) належить певна загроза втрати контролю з боку викладача. І хоч важливим є послаблення ролі викладача у процесі виконання проекту, він все ж повинен контролювати процес через досконале планування всіх етапів роботи. Зважаючи на одну з цілей проектної роботи, а саме – розвиток креативного мислення і творчості, неможливо уявити собі проектування без певного ступеня свободи для студентів. Але за відсутності чіткого плану така творча робота може перетворитися на марнування часу задля виконання проекту, який не дасть очікуваного результату і стане лише розважальним.

Не можна оминати й мотивацію. Студент, який недостатньо мотивований на початковому етапі роботи над проектом, напевно, не матиме бажання брати в ньому участь, а, навіть якщо й братиме, то з малою користю для себе. Отже, перш ніж упроваджувати проектну роботу, викладачеві слід упевнитися, чи готові до цього студенти і чи не потрібно їх спочатку заохотити до роботи, стимулювати їхню внутрішню та процесуальну мотивацію за допомогою таких інтерактивних інструментів, як: дебати, обговорення, рольові ігри та інше.

Відомо кілька причин можливої невдачі застосування проектних технологій, серед яких:

- 1) недосвідченість викладача;
- 2) низький рівень авторитету викладача серед студентів;
- 3) нерозуміння психології проведення проектів;
- 4) відсутність детально розробленого плану проведення проекту;
- 5) початок роботи з проектом на етапі, коли недостатньо сформована мотивація у студентів;
- 6) добір практичних завдань проекту, які не входять у коло інтересів студентів;
- 7) ігнорування особистісних якостей студентів;
- 8) надто складні для технічного виконання завдання;
- 9) некоректна система оцінювання.

Як висновок слід підкреслити універсальність проектних технологій, їх придатність для використання у викладанні практично всіх дисциплін (у тому числі й іноземних мов) у виші. Звичайно, проведений у статті аналіз не вичерпує всіх аспектів застосування цих технологій у навчальному процесі. В перспективі доцільно проаналізувати можливість впровадження проектної роботи у навчанні студентів письмової комунікації (особливо іншомовної), а також розробити принципи використання цієї технології для навчання письмової комунікації.

Використані джерела

1. Полат Е. С. Метод проектов на занятиях иностранного языка / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2. – С. 3–10.
2. Ржанова И. Урок-проект / И. Ржанова // Педагогическая техника. – 2004. – № 1 – С. 16.
3. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник / С. О. Сисоєва ; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ВД "ЕКМО", 2011. – 320 с.
4. Сисоєва С. О. Особистісно-орієнтовані педагогічні технології: метод проектів / С. О. Сисоєва // Неперервна професійна освіта : теорія і методика. – 2002. – № 1. – С. 23–28.

Сторожук С. Д.

ПРОЕКТНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ ОБУЧЕНИИ

Современные исследования показывают, что проектные технологии играют важную роль в обучении, повышая мотивацию, развивая познавательный интерес и способность самостоятельно учиться. В статье раскрываются сущность, содержание и структура проектных технологий, особенности их использования в учебном процессе, условия их применения, преимущества и трудности их использования в обучении иностранным языкам; обосновывается необходимость их применения в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: "метод проектов", проектная технология, проектная деятельность, информационные технологии.

Storozhuk S. D.

PROJECT TECHNIQUES IN CONTEMPORARY HIGHER EDUCATION

In modern society learning foreign languages is becoming an essential component of professional training. Experts in different fields are interested in a high level of language proficiency because it affects successful solution of issues and professional growth.

To meet these needs, more and more individuals have highly specific academic and professional reasons for seeking the ways to improve their language skills. As a result, application of innovative techniques in Universities is becoming increasingly important in Ukraine. Project work has its significant place among other teaching methods. Its benefits have been widely recognized for many years in teaching Science, Geography, and History. It is also characterized as one of the most effective approaches in mastering a foreign language through research and communication. Project work is not easy to implement. It requires a lot of preparatory work on the teacher's part and multiple stages of development to succeed. This kind of work is time-consuming, it takes much longer to prepare, implement, and present a project than it does to do more traditional activities.

This article deals with the analysis of the project techniques as an integrated pedagogical and language activity that successfully combines simulations, role-plays and various forms of discussion. The research focuses on project work used in teaching English to future interpreters.

The article reveals the essence and content of the concept of project techniques. The author analyses the essence, the process of implementing, and structure of project techniques in the learning process; the requirements for their use for effective application in professional preparation of students. The necessity of using profession-oriented projects is well proven for stimulating students' interest in the wealth of new professional knowledge and skills. Participation in project activities helps develop student's creativity, cognitive activities and independence.

Key words: "project method", project techniques, project activity, innovative techniques in educational process.

Стаття надійшла до редакції 28.08.2017.